

V COLLOQUIA MEDIAEVALIA — OLSZTYN 23 IX 1995 r.

Kolejne, piąte *Colloquia Mediaevalia* odbyły się 23 września 1995 r. w Olsztynie w Seminarium Duchownym Metropolii Warmińskiej *Hosianum*. Ich tematem przewodnim była: KONCEPCJA KOŚCIOŁA W POLSKIM ŚREDNIOWIECZU. *Colloquia* rozpoczęły się Mszą św. w kościele seminaryjnym, którą koncelebrowali ks. biskup prof. dr hab. Edward Ozorowski i ks. biskup prof. dr hab. Julian Wojtkowski. W czasie Mszy św. polecano Bogu zmarłych i chorych Mediewistów.

Po Mszy św. otwarcia obrad dokonał J.E. Ks. Arcybiskup Metropolita Warmiński dr Edmund Piszc.

Na program *V Colloquia Mediaevalia* złożyły się następujące wykłady:

Ks. biskup prof. dr hab. Edward Ozorowski: *Eklezjologia w „Komentarzu” Benedykta Hessego do Mt (16, 13–19)*

Autor przedstawił stan badań na temat poglądów Benedykta Hessego i omówił następujące zagadnienia zawarte w jego twórczości: Kościół Jezusa Chrystusa, Zgromadzenie wiernych, Moc i władzę Kościoła, Prymat Piotrowy i Eklezjologię soboru powszechnego. Oparł się na tekście o ustanowieniu prymatu św. Piotra i jego następców (Mt 16, 13–19). Jest to komentarz uwzględniający aktualne kwestie z XV w., wzorowane na *Catena aurea* św. Tomasza z Akwinu i znacznie poszerzony. Hesse znał dokumenty Kościoła. Jest sporo kompilacji. Na pierwszym planie jest Kościół, jako *corpus mysticum* i *politicum*, potem sobór. Na dalszym miejscu jest papież. Prymat papieża ujmuje w łączności z Kościołem. Sobór jest gwarantem tej zasady.

Prof. dr hab. Zofia Włodek: *Eklezjologia krakowska w XV wieku*

Autorka analizowała nie zbadane dotąd pisma Stanisława ze Skarbimierza oraz dysputę o Kościele z Uniwersytetu Krakowskiego, w których dają się zauważyć echa dyskusji z poglądami husyckimi. Omawiała też traktat Tomasza ze Strzempina przygotowany na Sobór Bazylejski, nacechowany koncyliaryzmem.

Prof. dr hab. Alicja Karłowska-Kamzowa: *Wizja Kościoła w dekoracjach późno-średniowiecznych modlitewników w Polsce (na tle europejskim)*

Autorka omawiała pokrótce niektóre symbole Kościoła w budownictwie sakralnym m.in. Eklezji, Marii, Apostołów. Modlitewniki miały w swoim zdobnictwie program katechetyczny. W Polsce w modlitewnikach późnośredniowiecznych dominowała ikonografia świętych. Na końcu Autorka omówiła niektóre modlitewniki ze zdobnictwem Stanisława Samostrzelnika.

Dr Marek Misiorny: *Ordo episcoporum. Wczesnośredniowieczny episkopat jako odrębna grupa społeczna*

Autor analizował w oparciu o średniowieczne teksty funkcje i zadania biskupów. Biskupi uważali się za następców apostołów i stąd ich główną misją było ewangelizowanie. Biskupi przejawiali swą działalność we wspólnocie.

Prof. dr hab. Zdzisława Krążyńska i mgr Tomasz Mika: *Bogurodzica*

Według autorów *Bogurodzica* powstała w XIV w. Autorzy starają się zinterpretować *Bogurodzicę* jako pieśń-modlitwę, w której ma miejsce określony wykład teologiczny współdziałania osób boskich i ludzkich. Szczególnego znaczenia nabiera idea *deesis* — łączności Chrystusa z Maryją i św. Janem Chrzcicielem.

Ks. biskup prof. dr hab. Julian Wojtkowski: *Stany Kościoła w świetle „Promptuarium exemplorum” Marcina Polaka*

Marcin Polak z Opawy, żyjący w XIII w., dominikanin, penitencjarz i arcybiskup nominat gnieźnieński, zebrał ówczesne przykłady kaznodziejskie w książce *Promptuarium exemplorum*, które stały się przedmiotem analiz wykładu. Autor omawiał treść poszczególnych rozdziałów i wyprowadził wnioski na temat stanów Kościoła: w opinii Marcina Polaka: stan duchowny i zakonny zajmują pierwszorzędne miejsce, najniższe zaś stan świecki.

Prof. dr hab. Brygida Kürbis: *Komunikat znad najstarszych w Polsce rękopisów.*